

Udtalelse 1/03

Udtalelse i henhold til artikel 300, stk. 6, EF

»Fællesskabets kompetence til at indgå den nye Lugano-konvention om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område«

Domstolens udtalelse (plenum) af 7. februar 2006 I - 1150

Sammendrag af udtalelse

1. *Internationale aftaler — indgåelse — forudgående udtalelse fra Domstolen*
(Art. 300, stk. 6, EF; Domstolens procesreglement art. 107, stk. 2)
2. *Internationale aftaler — indgåelse — Fællesskabets kompetence — enekompetence*
3. *Internationale aftaler — indgåelse — Fællesskabets kompetence — enekompetence*
(Art. 65 EF)

4. *Internationale aftaler — indgåelse — Fællesskabets kompetence — enekompetence*
5. *Internationale aftaler — indgåelse — Fællesskabets kompetence — ny konvention om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område til afløsning af den gældende Lugano-konvention — enekompetence (Rådets forordning nr. 44/2001)*

1. En udtalelse fra Domstolen i henhold til artikel 300, stk. 6, EF kan indhentes om spørgsmål om kompetencefordelingen mellem Fællesskabet og medlemsstaterne med hensyn til indgåelse af en konkret aftale med tredjelande.

I visse tilfælde er en undersøgelse og sammenligning af de områder, der er omfattet af fællesskabsregler som af en påtænkt aftale, nok til at udelukke enhver påvirkning af fællesskabsreglerne.

(jf. præmis 112)

2. Da Fællesskabet kun råder over tildelte kompetencer, skal antagelsen af, at der foreligger en kompetence — tilmed en enekompetence, som ikke er udtrykkeligt fastsat i traktaten — finde sin begrundelse i en konkret analyse af forholdet mellem den påtænkte aftale og gældende fællesskabsret, som viser, at indgåelsen af en sådan aftale kan påvirke fællesskabsreglerne.

Det er imidlertid ikke nødvendigt, at det område, som den internationale aftale omfatter, og det, som er omfattet af fællesskabslovgivningen, er fuldstændigt sammenfaldende. Når det skal afgøres, om kriteriet om »et område, der allerede i vid udstrækning er reguleret i fællesskabsbestemmelser«, der anvendes i udtalelse 2/91, er opfyldt, skal analysen baseres ikke blot på rækkevidden af de pågældende regler, men også på deres karakter og indhold. Der skal tillige tages hensyn til ikke blot fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin på det pågældende område, men også perspektiverne for dens udvikling, når disse kan forudses på det tidspunkt, hvor analysen foretages.

Det er i sidste ende væsentligt at sikre, at fællesskabsreglerne anvendes på en ensartet og sammenhængende måde, og at den ordning, som oprettes ved disse regler, fungerer tilfredsstillende, med henblik på at bevare fællesskabsrettens fulde effektivitet.

enekompetent til at indgå denne aftale, eller om kompetencen tilkommer medlemsstaterne, et spørgsmål, som skal være besvaret forud for indgåelsen af aftalen.

(jf. præmis 124-128)

(jf. præmis 129 og 130)

3. Med hensyn til en international aftale indebærer et eventuelt initiativ med henblik på at undgå indbyrdes modsigelser mellem fællesskabsretten og aftalen ikke, at det er unødvendigt inden indgåelsen af den påtænkte aftale at afgøre, om den kan påvirke fællesskabsreglerne.

Det forhold, at der i en international aftale findes en såkaldt »frakoblingsklausul«, hvorefter aftalen ikke berører medlemsstaternes anvendelse af de relevante bestemmelser i fællesskabsretten, udgør i denne henseende ikke en garanti for, at fællesskabsreglerne ikke påvirkes af aftalens bestemmelser på grund af en afgrænsning af disses respektive anvendelsesområder, men kan tværtimod fremstå som et indicium for, at de påvirkes. En sådan mekanisme til forebyggelse af enhver konflikt ved gennemførelsen af aftalen er ikke i sig selv et afgørende element, der gør det muligt at besvare spørgsmålet, om Fællesskabet er

4. Hjemmelen for fællesskabsreglerne og nærmere bestemt betingelsen vedrørende det indre markeds funktion i artikel 65 EF er som sådan uden relevans ved efterprøvelsen af, om en international aftale påvirker fællesskabsregler. Hjemmelen for en intern lovgivning afgøres således af denne lovgivnings hovedbestanddel, mens den regel, i relation til hvilken spørgsmålet om påvirkning undersøges, blot kan være en underordnet bestanddel af denne lovgivning. Fællesskabets enekompetence har navnlig til formål at sikre fællesskabsrettens effektivitet og at sikre, at de ordninger, som oprettes ved fællesskabsrettens regler, fungerer tilfredsstillende, uafhængigt af de eventuelle grænser, som måtte være fastsat i den traktatbestemmelse, som institutionerne har anvendt som hjemmel for at vedtage sådanne regler.

(jf. præmis 131)

5. En international lovgivning, som indeholder regler, der gør det muligt at løse konflikter mellem forskelligartede kompetenceregler, som er fastsat i forskellige retsordener under anvendelse af forskellige tilknytningskriterier, kan udgøre en særdeles kompleks ordning, som for at være sammenhængende skal være så fuldstændig som muligt. Den mindste lakune i disse regler kan således føre til, at flere retter har en konkurrerende kompetence til at træffe afgørelse i samme sag, men også til en fuldstændig manglende retsbeskyttelse, hvor ingen ret kan anerkendes som kompetent til at træffe afgørelse i en sådan sag.

I de internationale aftaler, som medlemsstaterne eller Fællesskabet har indgået med tredjelande, fastsætter disse regler om kompetencekonflikter nødvendigvis ikke blot kriterier for kompetencen for retterne i tredjelandsene, men også for retterne i medlemsstaterne, og de vedrører følgelig områder, der er reguleret af forordning nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.

Denne forordning indeholder et sæt af regler, der udgør et fuldstændigt system, og som ikke blot finder anvendelse på forholdene mellem de forskellige medlemsstater — hvorved de vedrører såvel sager, der verserer for retterne i forskellige medlemsstater, som afgørelser

truffet af retterne i en medlemsstat med henblik på anerkendelse og fuldbyrdelse af disse i en anden medlemsstat — men også på forholdene mellem en medlemsstat og et tredjeland.

Som følge af det fuldstændige og sammenhængende system af kompetenceregler, der er fastsat i forordning nr. 44/2001, vil enhver international aftale, hvori der også er fastsat et fuldstændigt system af regler om kompetencekonflikter, således som den nye konvention om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, der skal afløse den gældende Lugano-konvention, derfor kunne påvirke forordningens kompetenceregler.

Da fællesskabsreglerne om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser ikke kan adskilles fra reglerne om retternes kompetence, sammen med hvilke de udgør en fuldstændig og sammenhængende ordning, vil den nye Lugano-konvention endvidere påvirke den ensartede og sammenhængende anvendelse af fællesskabsreglerne for så vidt angår såvel retternes kompetence som anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser; og den vil påvirke funktionen af den fuldstændige ordning, som oprettes ved disse regler.

I øvrigt viser forskellige bestemmelser i den påtænkte aftale, såsom de undtagelser fra frakoblingsklausulen, der er fastsat heri med hensyn til retternes kompetence, og selve princippet om anerkendelse i medlemsstaterne uden en særlig fremgangsmåde af retsafgørelser truffet af retter i stater, som ikke er medlemmer af Fællesskabet, at den påtænkte aftale vil kunne påvirke fællesskabsreglerne.

Følgelig henhører indgåelsen af den nye Lugano-konvention under Fællesskabets enekompetence.

(jf. præmis 141, 142, 144, 151,
156-160, 168, 170, 172 og 173
samt konkl.)